

ความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

Happiness of Local People in Chiang Khan Municipality District, Chiang Khan District, Loei Province, Thailand

ธีรวัฒน์ วงศ์วรรณ¹, สีดดา สอนศรี², ยุกา คลังสุวรรณ³

Teerawat Wongwarunyoo¹, Srida Sornsri², Yupa klangsuwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอนแนะและนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะนำมาพัฒนาความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานอำเภอเชียงคาน โดยได้ใช้กรอบแนวคิด 6 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการมีสุขภาพด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็งด้านครอบครัวอบอุ่น ด้านชุมชนเข้มแข็ง ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล ด้านการมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาลมาเป็นตัวชี้วัดในการหาระดับความสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 20 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 373 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคาน ซึ่งประกอบด้วย 9 ชุมชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้ความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน จำนวน 373 คนพบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ทั้ง 5 ด้าน มีความสุขอยู่ในระดับที่มาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ 1. ด้านครอบครัวอบอุ่น 2. ด้านการมีสุขภาพ 3. ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล 4. ด้านมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล 5. ด้านชุมชนเข้มแข็ง ส่วนด้านด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ความสุข, ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹ Master of Public Administration ,College of Politics and Governance, Mahasarakham University

² Associate Professor ,College of Politics and Governance, Mahasarakham University

³ Associate Professor , Thammasat University

Abstract

This thesis aims are as follows: 1) to study the people's levels of happiness in Chiang Khan municipal district, and 2) to analyze the recommendations and integrate them to enhance people's happiness in Chiang Khan municipal district, Chiang Khan district by using 5 idea frameworks, which consisted of having good health, fair and strong economy, genial family relations, strong community ties, a pleasant environment with balanced ecosystems, and democracy under good governance. This framework is used to measure happiness levels of the people living in Chiang Khan Municipal District, Chiang Khan District, Loei province. The tool used in the research included questionnaires and interviews. The sample group used in this research involved 373 participants who are 20 years old and above that live in Chiang Khan municipal district, which was composed of 9 communities. Data was analyzed through a computer process program by using statistics, frequencies, percentages, average, and standard deviation.

Research results discovered that from 373 participants in Chiang Khan municipal district, for the happiness level of the people in Chiang Khan municipal district among all 5 frameworks is at a high level. The high levels of happiness are as follows : genial family relations, good health, a pleasant environment with balanced ecosystems, democracy under good governance, and strong community ties for a productive and strong economy, the happiness level was shown to be at medium level.

Keywords: happiness, Peoplein Chiangkhan Municipal District

บทนำ

ในสังคมชนบทสมัยก่อนการใช้ชีวิตเป็นแบบเรียบง่าย การดำเนินชีวิต ไม่มีอะไรซับซ้อน ครอบครัวในชนบทจะอาศัยกันแบบครอบครัวใหญ่ ซึ่งประกอบไปด้วยรุ่นปู่ย่า ตายาย รุ่นพ่อแม่ รุ่นลูก รุ่นหลาน บ้านที่อยู่ล้อมรอบเป็นบ้านญาติพี่น้อง สังคมในชนบทจะอยู่กันแบบญาติพี่น้อง มีอะไรก็จะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชนบทธรรมเนียมนิยามประเพณีต่างๆที่เคยปฏิบัติมา ก็ยังคงไปปฏิบัติสืบต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น การใช้ชีวิตในสมัยก่อนนั้นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง ไม่โลภไม่หลงใหลกับสิ่งยั่วยวนต่างๆจึงทำให้คนในชุมชนมีความสุข และสังคมก็เกิดความสงบสุข

ในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนไปจากเดิมมากเพราะเราเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดการวิวัฒนาการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแทบทั้งสิ้น ดังนั้นจึงทำให้วิถีชีวิตในการดำรงชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

วิทยากร เชียงกูล (2548) ได้วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยไว้ว่า นโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาลไทยทุกชุดที่เน้นไปในเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เน้นกำไรสูงสุดการบริโภคให้ได้มากที่สุด เป็นความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง นโยบายแบบนี้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรและสภาพแวดล้อม และทำให้เกิดการเอาลัดเอาเปรียบ และเพิ่มช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนให้มากขึ้น หากยังทำลายวิถีชีวิต

และค่านิยมที่ดีงามของมนุษย์ในแทบทุกด้าน เมื่อทุกอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งส่งผลต่อความสุขโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

กรมสุขภาพจิต (2545) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความสุขในที่นี้คือ สภาพชีวิตที่เป็นสุข อันเป็นผลมาจากมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีโดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

วิทยา นาควัชระ (2539) กล่าวว่าความสุขคือ ความพอใจที่รู้สึกว่าตนเองดีขึ้น หรือได้ดีขึ้น ซึ่งแต่ละคนจะมีระดับของความพอใจแตกต่างกัน สิ่งที่ทำให้ความพอใจนั้นก็แตกต่างกันบางคนไม่พอใจอะไรเลยก็สุขยาก บางคนอยากได้สิ่งเร้าที่ทำให้พอใจที่หายากๆ พิเศษมากๆ ก็มีความสุขได้ยากเช่นกัน

การกำหนดตัวชี้วัดความสุขของประชาชนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2550) ดังนี้

1. การมีสุขภาพะ คนที่มีความสุขเป็นคนที่มั่งคั่งกายแข็งแรงไม่เจ็บป่วย มีอายุยืนยาวมีสุขภาพจิตใจที่ดี ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม

2. เศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง การมีรายได้ที่เพียงพอเกิดจากการมีสัมมาชีพหรือการมีงานทำที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน และได้รับมีรายได้ที่เป็นธรรม

3. ครอบครัวอบอุ่น หมายถึง ครอบครัวที่มีสมาชิกมีความมุ่งมั่นในการใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมาย มีความรัก ความผูกพันต่อกันสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม มีการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกวัยเยาว์ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพในวิถีชีวิตความเป็นไทย เลี้ยงดูผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันเพื่อให้สามารถดำรงความเป็นครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืน

4. ชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนที่สามารถบริหารจัดการชุมชน พัฒนาชุมชนตลอดจนแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและมีผลและมีการบริหารจัดการที่ดี

5. สภาพแวดล้อมที่ดี มีระบบนิเวศที่สมดุล สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้านและมีการบริการสาธารณสุขปลอดภัยที่พอเพียง ตลอดจนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพเพื่อสร้างสมดุลให้กับระบบนิเวศและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย

6. สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล คนมีศักดิ์ศรี มีสิทธิเสรีภาพและการยอมรับเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตย ประพฤติ ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองและเคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีระบบการบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลที่รัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ในช่วงปี พ.ศ.2551 เป็นต้นมา อำเภอยะเข็ญได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากที่เคยเป็นอำเภอยะเข็ญที่ไม่ได้เป็นที่รู้จักมากนัก ได้เปลี่ยนมาเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ในการเปลี่ยนแปลงนี้เอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับคนในชุมชนในหลายๆด้าน ซึ่งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในเมื่อก่อนการใช้ชีวิตเป็นไปในแบบเรียบง่าย การดำเนินชีวิตในแต่ละวันไม่ได้มีอะไรที่ซับซ้อน แต่เมื่อเทศบาลตำบลยะเข็ญได้ผลักดันให้เมืองยะเข็ญกลายเป็นเมืองท่องเที่ยว และได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดีและเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของที่อยู่อาศัย การอุปโภคบริโภค การจราจร รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวัน ทุกอย่างล้วนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น อยู่ที่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดเท่านั้นเอง

ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นประชาชนคนหนึ่งของอำเภอเชียงคาน ซึ่งผู้ศึกษาได้อาศัยและใช้ชีวิตอยู่ตั้งแต่เด็กจนโต ตลอดเวลาได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้าน ทั้งด้านดีและด้านไม่ดี และได้เห็นถึงวิวัฒนาการในด้านต่างๆ เช่น การใช้ชีวิตและการเป็นอยู่ การหาอาหาร การหารายได้ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ รวมถึงปัญหาด้านสาธารณสุขไปโรค ปัญหาที่อยู่อาศัยเนื่องจากการขยายตัวของเมืองในเรื่องของการสร้างที่พักอาศัยให้แก่นักท่องเที่ยว และปัญหาในด้านอื่นๆอีกมากมาย

ในประเด็นที่น่าสนใจคือ ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานมีปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมา รวมถึงปัญหาขยะที่เกิดจากผู้ที่อยู่อาศัยประจำ และนักท่องเที่ยวทำให้ขยะมีปริมาณมากขึ้นกว่าแต่เดิมมาก ปริมาณรถที่เกิดจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้การจราจรติดขัดไม่สามารถจราจรได้ตามปกติ ปัญหาด้านค่าครองชีพที่สูงขึ้นปัญหาด้านการขยายตัวของเมืองแบบไม่มีทิศทางและที่สำคัญปัญหาการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิมของคนในพื้นที่ และปัญหาอื่นอีกมากมาย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีผลต่อความสุขของประชากร หรือไม่อย่างไร ด้วยเหตุผลนี้การศึกษาเรื่องความสุขของประชากร จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

วิธีการศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ และนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะนำมาพัฒนาความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานอำเภอเชียงคาน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน และปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคานอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 5,625 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 373 คน ซึ่งใช้การสุ่มแบบ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 2 แบบ โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

1. แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ เพื่อให้ทราบถึงเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยความสุขของประชาชน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการมีสุขภาวะ 2. ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง 3. ด้านครอบครัวอบอุ่น 4. ด้านชุมชนเข้มแข็ง 5. ด้านสภาพแวดล้อมที่มีระบบนิเวศสมดุล 6. ด้านการมีปร

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อเสนอแนะจากประชาชนถึงปัญหาต่างๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับสุขภาพ หรือการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

โดยเกณฑ์การให้คะแนนและการประเมินได้แบ่งระดับความสุขแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อย

ที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยมีระดับการวัดจาก นีศานาด ถิ่นทะเล (2550) ดังนี้

น้อยที่สุด	เท่ากับ	1
น้อย	เท่ากับ	2
ปานกลาง	เท่ากับ	3
มาก	เท่ากับ	4
มากที่สุด	เท่ากับ	5

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์หาข้อมูลและวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ดังนี้

1 - 1.80	เท่ากับระดับน้อยสุด
1.81-2.60	เท่ากับระดับน้อย
2.61-3.40	เท่ากับระดับปานกลาง
3.41-4.20	เท่ากับระดับมาก
4.21-5.00	เท่ากับระดับมากที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ จะมีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้าง เนื้อหาจะครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ด้านการมีสุขภาวะ 2. ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง 3. ด้านครอบครัวอบอุ่น 4. ด้านชุมชนเข้มแข็ง 5. ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล 6. ด้านการมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล

จะแจกแบบสัมภาษณ์ โดยจะทำการสัมภาษณ์จำนวน 2 คน ในแต่ละชุมชนที่มีทั้งหมด 9 ชุมชนรวมทั้งหมด 18 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษารายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ร้อยละ

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความสุขของประชาชนประกอบด้วย ด้านการมีสุขภาวะ ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง ด้านครอบครัวอบอุ่น ด้านชุมชนเข้มแข็ง ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล ด้านการมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้ ซึ่งตอบความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาระดับความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงซึ่งมีจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 ส่วนใหญ่ มีอายุ 40-49 ปี 122 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 ส่วนใหญ่ สมรสแล้วมี 285 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรมีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 และส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 5,000บาทมีจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

2. ระดับความสุขของประชาชนต่อตัวแปรในด้านต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ย 3.56 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เมื่อเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อยพบว่า ด้านครอบครัวอบอุ่นมีมากที่สุดรองลงมาคือด้านการมีสุขภาวะรองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล รองลงมาคือด้านมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล และสุดท้ายคือด้านชุมชนเข้มแข็ง ในขณะที่ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง (ดังในแสดงตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ความสุขของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 6 ด้าน

ปัจจัยความสุขของประชาชน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ด้านการมีสุขภาพะ	3.7	0.87	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง	3.18	0.87	ปานกลาง
3. ด้านครอบครัวอบอุ่น	3.81	0.93	มาก
4. ด้านชุมชนเข้มแข็ง	3.43	0.84	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล	3.67	0.84	มาก
6. ด้านมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล	3.62	0.83	มาก
รวม	3.56	0.86	มาก

3. แบบสัมภาษณ์

ซึ่งผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างดังต่อไปนี้

ด้านการมีสุขภาพะ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีสุขภาพะที่ดีมีจิตใจที่ดี มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง บรรยากาศในชุมชนดี มีอากาศที่สดชื่น คนในชุมชนก็มีความสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ชุมชนยังมีการส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายอย่างเป็นประจำโดยแต่ละชุมชนจะมีลานออกกำลังกายอยู่ในชุมชนส่วนมากเป็นการเดินแอโรบิค

ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็งส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารายได้ที่ได้จากงานที่ทำอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพราะค่าครองชีพที่สูงขึ้นข้าวของแพงแต่รายได้ยังคงเท่าเดิมจึงทำให้เป็นหนี้ การใช้จ่ายเงินก็ต้องทำด้วยความประหยัดและยังต้องหาอาชีพเสริมเพิ่มจากงานที่ทำอยู่ประจำส่วนงานที่ทำก็มีความสุขดีและไม่ค่อยเปลี่ยนงานบ่อยๆเนื่องจากคนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่

ด้านครอบครัวอบอุ่นความคิดเห็นทั้งหมดเห็นว่าเวลาอยู่กับครอบครัวแล้วมีความสุข มีความอบอุ่นทั้งกายและใจ รู้สึกได้รับความรักจากคนในครอบครัว และมีความสุขสบายใจ ส่วนบ้านที่อาศัยอยู่

ก็ทำให้มีความสุขทั้งกายและใจด้านชุมชนเข้มแข็งส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนยังมีปัญหาอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะเสพติดในชุมชน ปัญหาคนในชุมชนขาดความร่วมมือกัน ปัญหาการตั้งครุภักในวัยเรียน ปัญหาสุขภาพปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างข้างถนน ปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน ปัญหาความ สกปรก และ ปัญหาเยาวชนทะเลาะวิวาท แต่คนในชุมชนยังสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองกับปัญหาที่ไม่ใหญ่หนักโดยผู้นำชุมชนเป็นคนนำแก้ไขปัญหานั้น

ด้านสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสาธารณูปโภคมีความเพียงพอต่อคนในชุมชนอยู่แล้วยังคงสามารถหาอาหารได้ตามปกติแต่ปริมาณของอาหารที่หาได้ไม่มากเหมือนเดิมดังเช่นที่เคยผ่านมา

ด้านมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาลความคิดเห็นทั้งหมดเห็นว่าตัวเองมีสิทธิเสรีภาพและสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายแต่ไม่แน่ใจในเรื่องของการตรวจสอบหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากบางหน่วยงานก็สามารถตรวจสอบและชี้แจงให้แก่ประชาชนทราบได้แต่บางหน่วยงานก็ไม่สามารถทำได้ หรืออาจจะได้ก็เป็นบางกรณีไป อีกอย่างประชาชนไม่ค่อยมีใครอยากจะตรวจสอบเพราะเกรงใจเจ้าหน้าที่

แต่ก็มีบางส่วนที่เห็นว่าโปรแกรมตรวจสอบได้ไม่มีปัญหาเนื่องจากการจัดบันทึกรายละเอียดต่างๆ ในรายละเอียดการประชุมไว้ทุกครั้งเมื่อสอบถามไปยังภาพรวมว่าประชาชนมีความสุขหรือไม่ที่ใช้ชีวิตอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมดมี 18 คน ผลดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 15 คน บอกว่าในภาพรวมแล้วมีความสุข ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 คน บอกว่าในภาพรวมแล้วไม่มีความสุข

อภิปรายผล

ผลของการศึกษา ความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านครอบครัวอบอุ่นมีมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีสุขภาพ รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมที่มีระบบนิเวศสมดุล รองลงมาคือด้านมีประชาธิปไตย ภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาล และรองลงมาคือด้านชุมชนเข้มแข็ง ในขณะที่ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับนิทานถก ถิ่นทะเล (2550) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา พบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับที่มากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านชีวิตครอบครัว อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการมีรายได้ และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึงและด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้ และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้ง

ภาครัฐ และเอกชน เมื่อเฉลี่ยในภาพรวม แล้วระดับความสุขของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งสอดคล้องกับ แอนนา สาราญ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลา อำเภอกะรุ จังหวัดภูเก็ต พบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลา ด้านการมีสุขภาพในระดับมาก ด้านการเศรษฐกิจเป็นธรรม และเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก ด้านครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมที่ดีมีนิเวศสมดุลอยู่ในระดับมาก และด้านสังคมมีประชาธิปไตย มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยรวมแล้วระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาอยู่ในระดับมาก

สรุป

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยในภาพรวมมีความสุขอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 3.56 ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ที่ส่วนใหญ่มีความเห็นในแต่ละด้านว่ามีความสุขดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้ซึ่งตอบความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะนำมาพัฒนาความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงคานอำเภอเชียงคาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลควรที่จะมีแผนส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายในแต่ละชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านบุคลากรหรืองบประมาณ
2. เทศบาลควรที่จะประสานหน่วยงาน

ที่ดูแลด้านสุขภาพ เพื่อที่จะเข้าไปให้ความรู้ด้านสุขภาพกับประชาชนในแต่ละชุมชน

3. เทศบาลควรที่จะส่งเสริมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพใหม่ๆให้กับประชาชน เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนด้วย

4. เทศบาลควรที่จะมีแผนในการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยไม่กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

5. เทศบาลควรออกนโยบายเรื่องจัดเก็บค่าเช่าแผงร้านให้ชัดเจน

6. เทศบาลควรมีแผนจัดการรับมือกับขยะที่มีจำนวนมาก อันเกิดมาจากทั้งคนในพื้นที่เองและนักท่องเที่ยว

7. เทศบาลควรที่จะมีแผนในการดูแลในเรื่องของสิ่งปลูกสร้างที่จะสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย หรือ โรงแรมที่พักต่างๆ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

8. เทศบาลควรที่จะมีหลักในการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบการทำงานได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. เทศบาลควรที่จะเข้าไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และยังสามารถทราบถึงสิ่งที่ชุมชนต้องการ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

2. ประชาชนในแต่ละชุมชน ควรที่จะเข้าร่วมประชุมที่ทางผู้นำชุมชนจัดขึ้นในแต่ละครั้งเพื่อทราบถึงปัญหาและแนวทางที่จะต้องปฏิบัติ

3. เทศบาลควรที่จะติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ว่าเกิดผลเช่นใดบ้างและชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงข้อเท็จจริง

4. เทศบาลควรชี้แจงถึงกิจกรรมต่างๆที่ได้ทำในรอบปีงบประมาณ อาจเป็นการนัดประชุมเพื่อชี้แจงหรือ จัดทำเป็นหนังสือเพื่อชี้แจงในราย

ละเอียด

5. เทศบาลควรจัดให้มีการอบรม หรือ วรรณคดี เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6. เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในชุมชน ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจและเอาใจใส่ต่อผู้มาติดต่อราชการ

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวัดระดับความสุขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 ซึ่งประกอบไปด้วยด้านต่างๆดังนี้ ด้านการมีสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจเป็นธรรมและเข้มแข็งด้านครอบครัวอบอุ่น ด้านชุมชนเข้มแข็ง ด้านสภาพแวดล้อมดี มีระบบนิเวศสมดุล ด้านการมีประชาธิปไตยภายใต้สังคมที่มีธรรมาภิบาลซึ่งยังไม่มีการวัดในด้าน ประเพณี ศาสนา และการเมืองการปกครอง แท้จริงแล้วทั้งสามด้านนี้ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความสุขของประชาชนและความอยู่ดีมีสุข

ควรที่จะเพิ่มในส่วนของกาวิจัยเชิงคุณภาพให้ลึกมากยิ่งขึ้น และเพิ่มจำนวนผู้สัมภาษณ์ให้มากขึ้นจากที่เคยสัมภาษณ์ชุมชนละ 2 คน ก็ควรเพิ่มขึ้นอีกเพราะจะได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ควรที่จะเพิ่มจำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างให้ครอบคลุมทั้งอำเภอเชียงคาน เพื่อที่จะได้เห็นความสุขในภาพรวมของทั้งอำเภอ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีเพราะได้รับคำปรึกษา และคำแนะนำที่ดีจาก รศ. สีดดา สอนศรี คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเอาใจใส่ดูแลและให้คำปรึกษาโดยตลอดมา ทำให้วิจัยใน

ครั้งนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ รวมถึง รศ.ยุพา คลังสุวรรณ ที่ให้คำแนะนำและชี้แจงตลอดมา ขอขอบคุณ ผศ.ดร.สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ และ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ที่ได้ตรวจสอบเรื่องมีวิจัย ให้มีความถูกต้องชัดเจน ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ ประสาท วิชาความรู้ด้วยดีมา ตลอด รวมถึงพี่น้องนิสิตสาขานโยบายสาธารณะที่ได้ ร่วมเรียนด้วยกันมา ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ เสมอมา ขอขอบพระคุณเทศบาลตำบลเชียงคาน

อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงคาน ที่ได้ ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ แบบ สัมภาษณ์ ทำให้วิจัยในครั้งนี้ผ่านไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิเศษและ คุณแม่เจษฎา วงศ์วิญญู ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้ผู้ วิจัยได้มีความรู้ และให้ได้รับการศึกษา ตลอดจน สนับสนุนทุนการศึกษา รวมถึงคอยเป็นกำลังใจใน ยามที่ท้อแท้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งที่ทำให้ผู้วิจัย สามารถฝ่าฟันฝ่าอุปสรรคผ่านมาได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2549). *ความสุขของคนเราเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหลัก4ประการ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.dmh.go.th./main.asp> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มกราคม 2557].
- กรมสุขภาพจิต. (2545). *ดัชนีความสุขของคนไทย*. กรมสุขภาพจิต. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- กู่เกียรติ สร้อยทอง. (2550). *ความหมายของความสุข*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.brpe.doae.go.th./download/present15-15-5 index.htm.-11k>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มกราคม 2557].
- ดวงเดือน พิพัฒนชูเกียรติ. (2541). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขสมบูรณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1. วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ธรรมรักษา(นามปากกา).* (2542). *วิถีแห่งความสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สติ.
- นิตานาด ถิ่นทะเล. (2550). *การวัดระดับความสุขของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา*. รายงานการศึกษานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหา บัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราณี ทินกร. (2551). *เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความทุกข์. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์*, 26(4), 103-178. ปยุตโต.(ม.ป.ป.). *คู่มือชีวิต*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.budpage.com/bg 32 shtml> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 14 มกราคม 2557].
- ประสิทธิ์ ทองอ่อน. (2546). *การเสริมสร้างชีวิตให้เป็นสุข*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ประเวศ วะสี. (2548). *การพัฒนาสังคมสู่ความร่มเย็นเป็นสุข. วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 42(1), 48-52.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกข). (ม.ป.ป.). *ชีวิตที่เป็นสุขยิ่งกว่าความสงบใจไม่มี*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์ และปิงปอนด์ รักอำนวนยกิจ. (2550). *ความสุขกายสบายใจของคนเมือง*. นครปฐม: สำนัก พิมพ์ประชากรและสังคม.
- พุทธทาสภิกขุ. (2542). *ความสุขสามระดับ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2550). *ความสุข*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.pop.co.th/variety /event>.

- html?id=3636-32.k [สืบค้นเมื่อ วันที่ 14 มกราคม 2557]. รศรินทร์ไกรย์และคณะ. (2549). *ความสุขบนความพอเพียง ความมั่นคงในบั้นปลาย*. นครปฐม: สำนักพิมพ์ ประชากร และสังคม.
- เรียงชัย ดันสุชาติ และธรรณชนก คำแก้ว. (2551). *ดัชนีวัดความสุข และความอยู่ดีมีสุขของสมาชิก ชุมชน ในมูลนิธิโครงการหลวง*. เชียงใหม่: ฝ่ายวิจัยมูลนิธิโครงการหลวง.
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). *ความสุขซื้อไม่ได้แต่สร้างได้ด้วยตัวเอง*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- วิทยา นาควิริยะ. (2539). *เคล็ดลับความสุขและความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาตนเองและนักบริหาร.
- ศุภัญญภาณศึกษา. (2547). *ความสุขมวลรวมประชาชาติมุ่งสู่กระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนา*. (เจษณี สุขจิรัตติกาล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สวนเงินมีนา.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *คุณภาพชีวิต*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.dit.dru.ac.th/homelo_05/Exellent/thongchai_lesson%202.doc. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มกราคม 2557].
- สุรัชย์ ซาส์รีย์. (2550). *ความหมายของความสุข*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.kmitl.ac.th/dolsos/research.Htm-17k>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มกราคม 2557].
- สุริย์ชัย ชูช่วย. (2545). *การแสวงหาความสุขและคุณค่าของชีวิต กรณีศึกษาทัศนะกลุ่มคนต่างวัยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุริย์ชัย ชูช่วย. (2549). *คุณค่าของชีวิตและการแสวงหาความสุขตามคำสอนของ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.duangden.com/Religious.html> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มกราคม 2557].
- สมหวัง วิทยาปัญญานนท์. (2552). *ความสุขคืออะไร*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.budman/hapinessmgt.html> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2557].
- สาสินี เทพสุวรรณ. (2550). *ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *เอกสารการพัฒนาดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขร่วมกันในสังคมไทย*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=107> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2557].
- สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น (นโยบายและแผน). (2549). *กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. หนังสือสั่งการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 จังหวัดพังงา*.
- สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. (2549). *ความสุขภายในของแต่ละคนมักได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.ams.cma.ac.th/mis/person/> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2557].
- แอนนา สาราญ. (2550). *การวัดระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิชัย มงคล, วัชนี หัตถพนม, ภัสรา เชนฐ์โชติศักดิ์, วรณประภา ชะลอกุล, ละเอียต ปัญญูใหม่, สุจิตสุวรรณ ชีพ. (2544). *การศึกษาดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย.วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, หน้า 46.
- อับราฮัม มาสโลว์. (2550). *ทฤษฎีความต้องการ*. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.tpa.or.th/writer/read-this_book_topic.php? [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2557].
- อีโคไฟกัซ. (2549). *9 ข้อเสนอจากสภาที่ปรึกษาดัชนีชี้วัดความสุข-เศรษฐกิจพอเพียง*. [ออนไลน์]. ได้